

117 . Măgura | Județ: Teleorman | Punct: Buduiasca - Boldul lui Moș Ivănuș, TELEOR 003 | Anul: 2006

Anul: 2006

Cod RAN: 153259.03

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, La Tène

Tipuri sit: descoperire izolată

Categorii sit: Domestic

Autori: Radian-Romus Andreescu, Douglass Bailey, Adrian Bălășescu, Constantin Haită, Loe Jacobs, Steve Mills, Pavel Mirea, Valentin Radu, Laurens Thiessen, Abraham Van As, Pompilia Zaharia

Instituții: Muzeul Național de Istorie a României, School of History and Archaeology, Cardiff University - HISAR, UK, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Leiden University, School of History and Archaeology, Cardiff University - HISAR, UK, Muzeul Județean Teleorman, Muzeul Național de Istorie a României, Centrul Național de Cercetări Pluridisciplinare, Leiden University, Leiden University, Muzeul Județean Teleorman

Raport

Situl, descoperit în anul 2001, este amplasat pe terasa joasă a Teleormanului, în vecinătatea unor amenajări piscicole moderne ce au schimbat semnificativ configurația terenului. Zona este puternic afectată de deranjamente: lucrări agricole, șoseaua ce leagă Vitănești de Măgura, lucrări la sistemul de irigații. Cercetările au început în același an și au continuat, în campanii anuale, până în prezent. A fost vizată locuirea neolitică, atribuită atât neoliticului timpuriu (cultura Starčevo-Criș) cât și neoliticului dezvoltat (culturile Dudești și Vădastra). Locuirea postneolitică este reprezentată de urme sporadice din epoca bronzului, un complex din prima epoca a fierului, complexe din sec IV p.Chr, un complex de epoca medievală târzie/modernă. Au mai fost cercetate un mormânt de incinerare din epoca bronzului și 7 morminte de inhumatie din epoca medievală târzie.

Importanța sitului de la Măgura-Buduiasca rezultă din faptul că aici a fost documentată o întreagă secvență a neoliticului timpuriu și dezvoltat. De altfel, în apropiere, există mai multe locuri Boian, precum și tell-ul gumelnițean de la Măgura "Bran".

Obiectivele campaniei din anul 2006 au fost: continuarea cercetării specificului locuirilor neolitice în zona de E a așezării; continuarea studiilor și cercetărilor interdisciplinare.

A fost ales un sector aflat la cca. 500 m E de zona în care au fost efectuate sondajele din campaniile anterioare (2001-2005). Zona, situată la cca. 300 m de cursul actual al râului, se prezintă ca o proeminență a terasei secundare, estice a râului Teleorman și este cunoscută sub toponimul local de "Boldul lui Moș Ivănuș". Aici au fost efectuate în anul 2004, o serie de sondaje cu ajutorul unei carotiere, ocazie cu care s-au descoperit urme de locuire din neoliticul timpuriu.

Au fost practicate 12 sondaje de evaluare (S. 34-S. 45), cu dimensiunile de 2 x 1 m orientate pe direcția N-S, repartizate pe patru axe paralele, pe direcția E-V (distanța între axe 8 m). Distanțele dintre sondaje au fost stabilite la 8, 9 sau 10 m, în funcție de situația din teren. Suprafața totală acoperită a fost de cca. 1200 m².

În urma evidențierii unor complexe arheologice, sondajele S. 34 și S. 37 au fost extinse la dimensiunile de 5 x 4 m, respectiv 3 x 3 m.

Au fost identificate 3 complexe neolitice timpurii, două gropi și o locuință de suprafață (Cpl. 45, Cpl. 46, Cpl. 47) și 13 gropi moderne, majoritatea gropi de provizii (Gr. 5-Gr. 17).

Cercetările din această campanie au identificat, pentru prima dată în Muntenia, o locuire aparținând începutului neoliticului timpuriu. Din punct de vedere arheologic, acest orizont este cunoscut sub numele de grupul cultural Gura-Baciului-Cârcea, Cârcea-Grădinile sau cultura Preciș. Descoperiri similare sunt cunoscute în Oltenia la Cârcea "Hanuri", Grădinile, Șimnic, Studina, Verbița, Vlădila. Materialele de la Măgura "Buduiasca" au puternice analogii la S de Dunăre, mai ales în bazinele râurilor Iantra și Rusesnki Lom (Belyakovetz, Dzhuljunitsa, Emen, Hotnitsa, Koprivetz, Orlovets, Somovodene, Strelets).

Prin metodologia stabilită, săpătura s-a făcut pe niveluri ("contexte", "unități stratigrafice"), cu gr. de 0,50 m, 0,20 m sau 0,10 m, suprafețele fiind împărțite în carouri cu dimensiunile de 1,5 x 1,5 m și 1 x 1 m, urmărindu-se în acest fel, obținerea unor informații cât mai exacte despre complexele arheologice identificate. În același scop au fost păstrați și martori stratigrafici intermediari, în funcție de necesități. Datele primare din teren au fost înregistrate în fișe de context.

Așa cum a rezultat și din campaniile precedente, în cazul așezării de la Măgura "Buduiasca" și în punctul cercetat în campania anului 2006 avem de-a face, mai ales, cu o stratigrafie orizontală.

Sub nivelul arabil (cca. 0,30 m gr.) se află un strat gros de 0,50-0,80 m, ce conține materiale atribuite neoliticului timpuriu, uneori amestecate cu materiale de epoca modernă. Cu totul izolat au apărut și materiale din neoliticul dezvoltat și din epoca bronzului. Nivelul neolitic este puternic deranjat de gropi de provizii din epoca modernă, de unele intervenții târzii, dar și de rădăcini de duzi, proveniți de la o plantație, în prezent defrișată, ce a ființat aici între anii 1960-2002.

Gropile neolitice sunt evidențiate, de regulă, în momentul apariției nivelului leossoidal, steril din punct de vedere arheologic.

Complexele arheologice:

C. 45 a fost cercetat parțial în jumătatea sudică a sondajul S. 34. Era o groapă de formă ovală, neregulată, cu dimensiunile aprox. de 3 x 1,70 m, identificată la ad. de aprox. -0,70 m. Adâncimea la care a fost săpată atingea -1,46 m. A fost puternic deranjată de gropile moderne Gr.5 și Gr.10.

C. 46 a fost cercetat parțial în zona de NV a sondajului S. 34. Era o groapă, de formă curbiliniară neregulată, cu dimensiunile aprox. de 1,40 x 0,80 m, identificată la ad. de aprox. -0,70 m. Adâncimea la care a fost săpată atingea -1,49 m.

În ambele complexe, folosite pentru depozitarea resturilor menajere, materialele arheologice erau prezente sub forma unor aglomerări de fragmente ceramice, oase de animale, valve de scoici, pietre, unelte de os și silex fragmentare, ce se concentrau în jumătatea inferioară a gropilor.

C. 47, resturile unei locuințe de suprafață, a fost cercetată în sondajul S. 37. Nu au putut fi stabile cu precizie dimensiunile sale fiind puternic deranjată de gropile Gr. 11 - Gr. 17. Complexul se prezenta sub forma unei ușoare alveolări cu ad.max de -0,60 m, orientat pe direcția NV-SE. Podeaua, păstrată mai bine în partea de S, cu o gr. cuprinsă între 0,02-0,05 m, a fost realizată din fragmente mici de sol calcaros, dur, de culoare alb-cenușie, întins direct peste solul gălbui-cenușii, steril din punct de vedere arheologic. Pe latura de SE e fost identificat un cuptor, distrus în proporție de peste 70% de gropile Gr. 11 (care penetra partea centrală) și Gr. 17 (care tăia partea de E). Avea forma de calotă sferică, aplatizată, cu h păstrată de cca. 0,25 m, cu o vatră de 1,35 m d și cca. 0,02 m gr. Gura de alimentare a cuptorului se găsea, cel mai probabil, în partea de V.

Materialele arheologice, prezente sub forma unei aglomerări de fragmente ceramice, oase de animale și pietre, concentrate, mai ales, în jumătatea nordică a sondajului, nu se aflau direct pe podea, ci la aprox. 0,20-0,30 m deasupra acesteia. Modul depozițional sugerează faptul că locuința a fost abandonată și folosită ulterior ca zonă menajeră. Gradul mare de fragmentare al resturilor ceramice, suprafața erodată a acestora, ce indică o expunere îndelungată, prezența resturilor de oase de animale și a valvelor de scoici, sugerează, de asemenea, acest aspect.

Materialele arheologice:

Materialul litic este reprezentat de o serie de unelte și așchii de prelucrare confecționate, cu precădere, din silex. Din acest material au fost confecționate: lame, segmente de lamă, unele cu urme de lustru (lame de

seceră), răzuitoare, aflate într-o gamă variată de nuanțe cromatice: galben-cenușii, alb-cenușii, cenușii, brune, negru-cenușii. Pot fi amintite și trei piese din obsidian negru-opac, două lame și o așchie. Cu totul izolat au fost descoperite și piese de cristal de stâncă și cuarțit. Un toporaș de mână, din șist verde, cu partea activă bine șlefuită, completează inventarul litic.

Industria MDA este reprezentată de unelte precum împungătoarele și spatulele. Pot fi menționate și un ac cu partea proximală discoidală, precum și un incisiv de ierbivor, perforat, folosit ca pandantiv. Au fost descoperite și oase aflate în diferite faze de prelucrare, precum și deșeuri rezultate în urma prelucrării. În aceeași categorie a MDA pot fi amintite și câteva podoabe realizate din valve de scoici și cochilii de melci.

Ceramica este caracterizată, în general, prin prezența unui număr redus de vase sau forme întregibile. Formele închise sunt reprezentate de vase sferice, puternic bombate în partea inferioară, cu fundul drept sau inelar, de dimensiuni mici sau medii, dar și de vase de provizii, de dimensiuni mari. Ceramica este de bună calitate, lustruită, în general monocromă, cu diferite nuanțe de roșu, oranj și brun. Forme deschise sunt ilustrate, mai ales, de castroane cu buză dreaptă, alveolată. Ceramica este grosieră, cu suprafața exterioară aspră, dar lustruită la interior.

Decorul, prezent destul de rar, este realizat prin aplicații plastice, butoni perforați de regulă vertical, brăuri alveolate, proeminente. Uneori apare și decorul incizat (incizii late, adâncite, dispuse vertical) și decorul realizat prin impresiuni sau cu "ciupituri". Pictura cu alb, prezentă într-un procent extrem de redus (cca. 1%) este realizată pe un fond cu diferite nuanțe de roșu. Culoarea fondului este obținută fie prin ardere, fie prin angobare. Ca motive decorative sunt întâlnite liniile paralele, liniile dispuse în rețea sau în zigzag, semicercurile, punctele.

Din categoria materialului ceramic fac parte și o serie de rondele neperforate și perforate confecționate din fragmente ceramice, dar și mai multe obiecte de lut ars, ovoidale sau discoidale, de diametre diferite, unele perforate total sau parțial. O "labretă" (sau amuletă zoomorfă) și un cui de lut se constituie ca indicatori pentru acest orizont neolitic foarte timpuriu. Au fost identificate și fragmente ce provin de la "altare" rectangulare, cu patru picioare, unele decorate prin excizie (dinți de lup) și încrustate cu alb, altele prin linii sau puncte incizate.

Plastica antropomorfă este ilustrată de câteva fragmente ce provin de la diferite statuete. Se remarcă un cap de statueta antropomorfă, de formă ovală, cu nasul redat printr-o proeminență mediană, iar o altă proeminență conică sugerează bărbia. La rândul său, plastica zoomorfă este reprezentată de câteva piese dintre care pot fi amintite: o figurină ce reprezintă un bovid, păstrată aproape în întregime, un fragment de bovid, de mari dimensiuni, precum și un cap de ovină, foarte realist modelat.

O descoperire deosebită, având în vedere materialul perisabil din care este realizată, o constituie un fragment de vas de lemn, probabil un castron.

Materialele arheologice se găsesc depozitate la MJ Teleorman.

În campania anului 2006 au fost prelevate, din diferite contexte, probe sedimentologice și micromorfologice, probe paleobotanice, pentru datări cu izotopul radioactiv al carbonului (^{14}C) și pentru analiza reziduurilor de pe fragmentele ceramice.

Campania anului 2007 va continua cu cercetarea specificului locuirilor neolitice timpurii, fiind vizată aceeași parte de E a sitului.

Analiza tehnologică a ceramicii. Date preliminare. Abraham van As, Loe Jacobs (Leiden University)

Analiza tehnologică a cuprins un studiu asupra structurii de fabricare a unui lot compus din 41 de fragmente ceramice provenite din cpl. C. 47. Investigarea s-a făcut microscopic, cu un factor de mărire de 10 ori, în casură proaspătă și s-a urmărit identificarea incluziunilor minerale și a porozității fragmentelor ceramice. Au fost alese probe din toate categoriile ceramice reprezentative: grosieră, lustruită (inclusiv lustruită, de culoare neagră) și cu slip roșu. S-a observat că mineralul dominant este cuarțul, în diferite varietăți transparente și opace. Pe lângă acesta, au mai fost identificate în cantități reduse alte minerale precum: feldspat, silturi feruginoase, silturi calcaroase, pyroxenă. Din punct de vedere al structurii și tehnologiei de fabricare ceramica atribuită acestui orizont timpuriu corespunde ceramicii Starčevo-Criș

analizată în campaniile anterioare.

Informații suplimentare online

[Raportul 3706 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://mapserver.cimec.ro)
